

Motion till riksdagen 2021/22:4398

av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2021/22:113 Extra
ändringsbudget för 2022 – Slopad karenstid
för stöd vid korttidsarbete, förstärkt
evenemangsstöd och andra åtgärder med
anledning av coronaviruset samt
kompensation till hushållen för höga
elpriser

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera om den föreslagna förlängningen av anståndstiden för företagens skattebetalningar är tillräcklig och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera träffsäkerheten i utformningen av den föreslagna elkompensationen till hushållen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera utformningen av den föreslagna ersättningen till icke-statliga flygplatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår i Extra ändringsbudget för 2022 (prop. 2021/22:113) slopad karenstid för stöd vid korttidsarbete, förstärkt evenemangsstöd, kompensation för högre elpriser och vissa ändringar om lagen om anstånd vid inbetalning av skatt i vissa fall. Kristdemokraterna ser positivt på flera av dessa åtgärder. Däremot anser vi att regeringens förslag inte är tillräckliga.

Utökad anståndstid

I propositionen föreslås det att lagen (2009:99) om anstånd för inbetalning av skatt justeras. Skatteverket ska, efter att myndigheten beviljat ansökan från ett företag, ges möjligheten att förlänga anståndstiden med 24 månader. Lagen gäller avdragen preliminärskatt, arbetsgivaravgift och mervärdesskatt. Kristdemokraterna anser att tiden bör utökas ytterligare.

Lagen om anstånd kom på plats under finanskrisen 2008–2009 och möjligheten till anstånd infördes återigen till följd av covid-19, med syftet att dämpa de likviditetsproblem som välfungerande företag fått möta till följd av pandemin. Åtgärden har varit motiverad. I enbart mars månad 2020 varslades långt över 40 000 personer och i december 2021 låg arbetslösheten på 8,2 procent, varav ungdomsarbetslösheten låg på 24 procent. Utifrån den senaste statistiken verkar det dock som att den värsta tiden ligger bakom oss och att ekonomin, på många sätt, återhämtat sig.

Nu dras dessutom restriktionerna tillbaka, vilket innebär att näringslivet återgår till mer normal verksamhet. Däremot har omsättningen för många företag under närmare två års tid legat långt under normalt. Trots att försäljningen lär gå upp till de nivåer som rådde före pandemin så kan det ta lång tid innan ett företag dels kan betala vanlig skatt, dels kan betala anståndsskatten. Således lär en del företag fortfarande kämpa med likviditetsproblem. Varje sunt företag som går i konkurs på grund av likviditetsproblem – och därmed skickar ut människor i arbetslöshet – är en stor förlust för samhällsekonomin, den enskilda företagaren och dennes anställda.

Kristdemokraterna har därför tidigare följdmotionerat om att anståndstiden bör utökas till 36 månader. Eftersom regeringen tidigare föreslagit 15 månader är det positivt att regeringen lyssnat in kritiken och utökat tiden. Vår uppfattning är dock att det fortfarande inte är tillräckligt. Faktum är att regeringens hantering av pandemin, särskilt när det rör frågor som direkt påverkar näringslivet, alltför ofta har presenterats med kort varsel och förlängts med någon månad i taget. Denna osäkerhet har skickat ut människor i arbetslöshet och minskat nödvändiga investeringar. Här får regeringen, återigen, en chans att ge näringslivet bättre långsiktighet.

Flera remissinstanser har lyft att anståndstiden bör utökas till tre–fem år, alternativt att det åtminstone bör finnas beredskap för att utöka tiden. Därför föreslår Kristdemokraterna att regeringen lyssnar in kritiken och redan nu utökar tiden till 36 månader. Då ges Sveriges näringsliv, som är en grundbult för vår välfärd, mer långsiktighet. Eftersom Skatteverket beviljar en avbetalningsplan för varje sökande företag, som dessutom endast ges om särskilda omständigheter föreligger, är det svårt att se att företag ges en längre anståndstid på felaktiga grunder.

Korttidsarbete – regeringen missar familjeföretag samt vård- och omsorgsföretag

Kristdemokraterna är även positiva till att regeringen slopar karenstid för stöd vid korttidsarbete. Däremot är vi kritiska till att regeringen valt att inte aktivera det pandemi-anpassade korttidsstödet. Detta innebär bl.a. att familjeföretag – samt vård- och omsorgsföretag – inte kan ta del av stödet. Dessutom innebär det ett betydligt mindre generöst stöd. I stället för att få ersättning för 75 procent av kostnaden för permitteringar på upp till 80 procent av arbetstiden erbjuds nu Sveriges företag att få ersättning för en tredjedel av kostnaden för permitteringar på upp till 60 procent av arbetstiden.

Korttidspermittering har haft en central roll för företags möjlighet att överleva i tider av smittspridning och restriktioner. Den ordinarie lagstiftningen, som kom 2013, om stöd vid korttidsarbete ändrades i början av pandemin utifrån en utredning om att införa ett system för korttidsarbete även när ekonomin inte befinner sig i kris. Vid flera tillfällen har riksdagen därför tagit initiativ till tillfälliga ändringar i lagen för att systemet skulle fungera under krisen. En av de viktigaste förändringarna omfattade just möjligheten för familjeföretag samt företag som i huvudsak finansieras av offentliga medel – såsom vård- och omsorgsföretag – att ta del av stödet. Möjligheten för dessa företagsgrupper att permittera sin personal är, som tidigare nämnts, inte kvar.

Kristdemokraterna har lyft denna problematik i ett utskottsinitiativ som i skrivande stund behandlas i finansutskottet. Utskottsinitiativet syftar till att riksdagen tillkännager för regeringen att åter införa det mer generösa stödet samt att vidga korttidsstödet så att även icke tillsvidareanställda omfattas – i enlighet med stödets ursprungliga intentioner från lagstiftningen 2013.

Elkompensation

Regeringen föreslår även ett nytt anslag i statens budget, där hushåll tillfälligt ska kompenseras för de höga elpriserna under december 2021 till februari 2022.

Kristdemokraterna är positiva till att hushållen kompenseras för den senaste tidens höga elpriser. För enskilda människors privatekonomi är elpriserna mycket allvarliga. I vissa fall rör det sig om trefaldiga ökningar av elräkningen, vilket tvingat vanliga människor att ta banklån för att klara kostnaderna.¹ Det har även rört sig om personer som fått stänga av elen och sova med dubbla täcken för att hålla värmen.²

Kristdemokraterna ser dock att regeringens förslag har flera brister. Vi hade helst sett att energiskatten på el slopas under vintermånaderna. I andra hand hade vi velat att det bidrag som regeringen föreslår utformas efter hur mycket energiskatt och moms på energiskatten hushållen betalat. Det skulle dels innebära att alla hushåll får kompensation, till skillnad från regeringens förslag som har ett golv vid 700 kWh, dels vara mer rättvist i förhållande till att vissa kommuner i Norrland har nedsatt energiskatt på el och samtidigt finns i ett elprisområde där priserna varit väsentligt lägre än i södra Sverige. Dessutom skulle en sådan utformning bli mer träffsäker i förhållande till den faktiska förbrukning ett hushåll haft, då det skulle innebära en glidande skala där någon som förbrukat 799 kWh får en större kompensation än någon som förbrukat 700 kWh. Regeringens förslag är i stället utformat som en trappa så att dessa två hushåll får lika stor kompensation, medan ett hushåll som förbrukat 800 kWh får en större kompensation då det når nästa trappsteg. Ett sådant kompenserande stöd skulle på samma sätt som regeringens kunna utbetalas via nätbolagen och skulle kunna multipliceras med två för att uppnå tillräckliga, och mer rättvisa, nivåer.

Men även den modell som regeringen föreslagit skulle enkelt kunna förbättras – så att den når fler hushåll med mindre ekonomiska marginaler, men också fler av de hushåll som förbrukar mer el, exempelvis på landsbygden där boarean är större än i städerna och där kostnaderna för uppvärmning därmed i många fall är större. Dels kunde golvet vid 700 kWh sänkas till 100 kWh, dels kunde taket höjas från 2 000 kWh till

¹ Sjögren, Amanda (2022-01-06). Magnus elräkning tredubblades: Tvingas ta banklån. Aftonbladet.

² Holstein, Johanna (2021-12-21). Ensamstående mamma stänger av värmen: ”Sover under dubbla täcken.” SVT Nyheter.

3 000 kWh. En sänkning av golvet skulle innebära en offentligfinansiell kostnad på ca 350 miljoner kronor extra, och en höjning av taket skulle innebära en offentligfinansiell kostnad på ca 300 miljoner kronor extra. Dessa kostnader får anses små i sammanhanget.

Sammantaget anser Kristdemokraterna att utformningen av regeringens förslag till elkompensation till hushållen inte är tillräckligt träffsäker, och anser att den bör utvärderas. Detta bör regeringen ges till känna.

Krisstöd till regionala flygplatser utelämnar en del av Sveriges beredskapsflygplatser

I propositionen presenterar regeringen, inom utgiftsområde 22 Kommunikationer, förslag på ersättning till icke-statliga flygplatser. Av förslaget framgår det att anslaget utökas med 129 miljoner kronor. Regeringen gick även ut med informationen i ett pressmeddelande den 1 februari, där de meddelade att den tredje extra ändringsbudgeten kommer att inkludera ett utökat, tillfälligt driftsstöd till kommuner som driver regionala flygplatser.³ I själva extra ändringsbudgeten fastslås det att anslaget avser att finansiera utgifter för delar av driftunderskottet vid kommunala och privata flyglinjer, som inte trafikeras av flyglinjer som upphandlas av staten, och som 2021 fick statligt driftsstöd. Förslaget omfattar även kommunala och privata flygplatser där det under hela 2019 bedrevs inrikes reguljär linjetrafik.

Majoriteten av Sveriges regionala flygplatser, med något undantag, uppgår i samarbetsorganet Svenska Regionala Flygplatser som företräder totalt 33 flygplatser. Majoriteten av dessa har fått ta del av krisstödet med hänsyn till att dessa redan *före* pandemin tog emot statligt driftsstöd. Av detta skäl beviljas inte 10 av dessa 33 flygplatser stöd.⁴

En del av dessa flygplatser, som inte beviljas tillfälligt krisstöd utifrån regeringens förslag, har redan ett statligt uppdrag som *beredskapsflygplats*.⁵ Beredskapsflygplats innebär att flygplatsen ska stå i beredskap ifall exempelvis vården eller andra samhällsviktiga flygtransporter behöver nyttja flygplatsen. Det är totalt fem beredskapsflygplatser – Örebro, Eskilstuna, Skövde, Norrköping-Kungsängen och Linköping-Saab – som inte tog emot statligt driftsstöd före pandemin och därför inte beviljas det utökade stödet i den extra ändringsbudgeten.

Dessa flygplatser har också drabbats hårt av pandemin. Kristdemokraterna är av uppfattningen att de flygplatser som fått statliga uppdrag som beredskapsflygplats för samhällsviktiga transporter bör få ta del av stödet. Vi efterfrågar inte utökade anslag utan endast att beredskapsflygplatser som inte tog emot statligt driftsstöd före pandemin får ta del av det anslag som regeringen föreslagit när det fördelas.

Jakob Forssmed (KD)

Hampus Hagman (KD)

³ Regeringskansliet (2022-02-01). Regeringen föreslår utökat stöd till regionala flygplatser. Tillgänglig 2022-02-09.

⁴ Svenska Regionala Flygplatser (2022-02-03). Välkommet krisstöd men bara till vissa. Tillgänglig 2022-02-09.

⁵ Regeringskansliet (2021-12-16). Regeringen förlänger stödet till beredskapsflygplatser. Tillgänglig 2022-02-09.

Sofia Damm (KD)

Michael Anefur (KD)

Hans Eklind (KD)

Robert Halef (KD)